

PRIM MINISTRU

Biroul permanent al Senatului

L. 858/102-03-2023

Doamnă vicepreședinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea Legii recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 și pentru revolta muncitorească anticomunistă din Valea Jiului - Lupeni - august 1977 nr. 341/2004*, inițiată de domnul senator PNL Cristian-Augustin Niculescu-Țâgârlaș împreună cu un grup de parlamentari PNL (Bp. 759/2022).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea alin. (4)¹ al art. 13 din *Legea nr. 341/2004 recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 și pentru revolta muncitorească anticomunistă din Valea Jiului - Lupeni - august 1977*, cu modificările și completările ulterioare, în sensul trecerii, fără plată, în patrimoniul asociațiilor, ligilor, organizațiilor, cluburilor și fundațiilor revoluționarilor a sediilor acestora, aflate în proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale și pentru care a existat un contract de închiriere la data intrării în vigoare a actului normativ menționat.

¹ (4) Sediile asociațiilor, ligilor, organizațiilor, cluburilor și fundațiilor revoluționarilor constituite până la data de 31 decembrie 1990, aflate în proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale și pentru care există un contract de închiriere la data intrării în vigoare a prezentei legi, se transmit în folosința gratuită a acestora, pe durata existenței, iar sediile asociațiilor, ligilor, organizațiilor, cluburilor și fundațiilor revoluționarilor constituite după această dată, până la data de 31 decembrie 1992, precum și sediile federațiilor și uniunilor naționale de revoluționari constituite până la data de 31 decembrie 2003 vor avea același regim juridic prevăzut pentru sediile partidelor politice.

II. Observații

1. Precizăm că, în conformitate cu prevederile art. 13 alin. (4) din *Legea nr. 341/2004*, „*sediile asociațiilor, ligilor, organizațiilor, cluburilor și fundațiilor revoluționarilor constituite până la data de 31 decembrie 1990, aflate în proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale și pentru care există un contract de închiriere la data intrării în vigoare a prezentei legi, se transmit în folosința gratuită a acestora, pe durata existenței, iar sediile asociațiilor, ligilor, organizațiilor, cluburilor și fundațiilor revoluționarilor constituite după această dată, până la data de 31 decembrie 1992, precum și sediile federațiilor și uniunilor naționale de revoluționari constituite până la data de 31 decembrie 2003 vor avea același regim juridic prevăzut pentru sediile partidelor politice*”.

Modalitatea concretă prin care inițiatorii propun îndeplinirea obiectivului declarat este prin „*trecerea, fără plată, în patrimoniul*” asociațiilor, ligilor, organizațiilor, cluburilor și a fundațiilor revoluționarilor a sediilor în care aceștia își desfășoară activitatea.

Această „*donație*” a statului sau a unităților administrativ-teritoriale se realizează înlocuind „*folosința gratuită*” (în forma existentă a legii) și operează pentru unele persoane juridice de drept privat constituite înainte de 31 decembrie 1990 (inițiatorii nu precizează câte astfel de persoane juridice de drept privat sunt vizate).

În fapt, politica statului român a constatat, încă de la promulgarea *Legii nr. 42/1990*² și, ulterior, prin *Legea nr. 341/2004*³, în luarea unor măsuri pentru recunoștința față de eroii-martiri, persoanele care au avut un rol determinant pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 și luptătorii participanți la acțiunile desfășurate pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, deci aceste acte normative au vizat și vizează și în prezent persoanele fizice atestate ca participante la evenimentele din decembrie 1989 și nu persoanele juridice (organizații neguvernamentale) în care aceștia s-au asociat ulterior.

Având în vedere precaritatea normei juridice propuse, referitoare inclusiv la bunurile imobile (neidentificate) supuse trecerii din domeniul public sau privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale în

² pentru cinstirea eroilor-martiri și acordarea unor drepturi urmașilor acestora, răniților, precum și luptătorilor pentru victoria Revoluției din decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare - abrogat de art.17 din *Legea nr. 341/2004* la data de 23 iulie 200;

³ recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, cu modificările și completările ulterioare;

proprietatea unor persoane juridice de drept privat, considerăm că promovarea inițiativei legislative poate întâmpina probleme de constituționalitate legate de încălcarea prevederilor referitoare la proprietate, protejarea domeniului public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale sau la regimul autonomiei locale.

2. Considerăm că era necesar a se explica mecanismul de trecere forțată a acestor imobile din proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale, care fac obiectul inițiativei legislative, pentru a se evita situația în care se realizează un transfer silit de proprietate, ceea ce ar reprezenta o încălcare a dispozițiilor art.44 din *Constituția României, republicată*.

Având în vedere aspectele menționate, apreciem că era necesară completarea *Expunerii de motive* cu precizări în vederea justificării acestei soluții legislative.

3. Precizăm că prevederile Părții a V-a din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare*, stabilesc unele reguli specifice aplicabile proprietății publice și private a statului. Astfel, raportat la sintagma “*proprietatea statului*” și la intenția de reglementare, menționăm că, potrivit prevederilor art.297 din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019*⁴ coroborat cu prevederile art.136 alin.(4) din *Constituția României, republicată*, bunurile proprietate publică a statului pot fi date în administrare, concesionate, închiriate, date în folosință gratuită instituțiilor de utilitate publică.

De asemenea, alin.(2) al art.136 din *Constituția României, republicată*, garantează și ocrotește proprietatea publică, astfel că, în situația în care imobilele - sedii ale asociațiilor (.....) constituite până la data de 31 decembrie 1990, sunt bunuri proprietate publică a statului, în cazul adoptării acestui proiect va fi afectată proprietatea publică a statului, context în care statul, din patrimoniul căruia sunt transferate respectivele

⁴ ART. 297

Stabilirea modalităților de exercitare a dreptului de proprietate publică

(1) Autoritățile prevăzute la art. 287 decid, în condițiile legii, cu privire la modalitățile de exercitare a dreptului de proprietate publică, respectiv:

a) darea în administrare;

b) concesionarea;

c) închirierea;

d) darea în folosință gratuită.

(2) În cazul închirierii bunurilor proprietate publică de către titularul dreptului de administrare, inițierea procedurii de închiriere se stabilește de către regiile autonome, autoritățile administrației publice centrale sau locale, precum și de alte instituții de interes public național, județean sau local.

bunuri, va suferi o pierdere patrimonială, diminuându-se proprietatea publică a acestuia.

Astfel, se poate pune în discuție afectarea, în mod ireversibil, a proprietății publice a statului și a unităților administrativ-teritoriale.

În acest context, atât statul, cât și UAT-urile din patrimoniul cărora este transferat respectivul bun suferă o semnificativă pierdere patrimonială, diminuându-se proprietatea publică garantată de art. 136 alin. (2) din *Constituție*.

Atragem atenția asupra necesității existenței cerinței de proporționalitate între mijloacele folosite de legiuitor ce au ca finalitate, diminuarea proprietății publice a statului și scopul urmărit, context în care era necesară completarea *Expunerii de motive* cu mențiuni suplimentare în acest sens.

Totodată, potrivit alin.(1) al art.362 din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019*, “*Bunurile proprietate privată a statului (...) pot fi date în administrare, concesionate ori închiriate*”, la art.363 din același act normativ fiind stabilite regulile speciale privind procedura de vânzare a bunurilor din domeniul privat al statului, respectiv vânzarea prin licitație publică, iar prețul minim de vânzare va fi valoarea cea mai mare dintre prețul de piață determinat prin raport de evaluare întocmit de evaluatori persoane fizice sau juridice, autorizați, în condițiile legii, și selectați prin licitație publică, și valoarea de inventar a imobilului, cu excepția cazurilor în care prin lege se prevede altfel.

Astfel, modalitatea de transmitere a bunurilor din proprietatea privată a statului în proprietatea altei entități este transmiterea cu titlu oneros, justificat de prevederile art.362 și art.363 din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019*⁵.

⁵ ART. 362

Modalitățile de exercitare a dreptului de proprietate privată

(1) *Bunurile proprietate privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale pot fi date în administrare, concesionate ori închiriate.*

(2) *Bunurile proprietate privată a unităților administrativ-teritoriale pot fi date în folosință gratuită, pe termen limitat, după caz, persoanelor juridice fără scop lucrativ, care desfășoară activitate de binefacere sau de utilitate publică, ori serviciilor publice.*

(3) *Dispozițiile privind darea în administrare, concesionarea, închirierea și darea în folosință gratuită a bunurilor aparținând domeniului public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale se aplică în mod corespunzător.*

ART. 363

Reguli speciale privind procedura de vânzare a bunurilor din domeniul privat

(1) *Vânzarea bunurilor din domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale se face prin licitație publică, organizată în condițiile prevăzute la art. 334-346, cu respectarea principiilor prevăzute la art. 311, cu excepția cazurilor în care prin lege se prevede altfel.*

(2) *Stabilirea oportunității vânzării bunurilor din domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale și organizarea licitației publice se realizează de către autoritățile prevăzute la art. 287, cu excepția cazurilor în care prin lege se prevede altfel.*

(3) *Vânzarea prin licitație publică a bunurilor imobile proprietate privată a statului, cu excepția cazurilor în care prin lege se prevede altfel, se aprobă prin hotărâre a Guvernului.*

(4) *Vânzarea prin licitație publică a bunurilor imobile aparținând unităților administrativ-teritoriale se aprobă prin hotărâre a consiliului județean, a Consiliului General al Municipiului București, respectiv a consiliului local al comunei, al orașului sau al municipiului, după caz.*

(5) *Garanția se stabilește între 3 și 10% din prețul contractului de vânzare, fără TVA.*

(6) *Cu excepția cazurilor în care prin lege se prevede altfel, prețul minim de vânzare, aprobat prin hotărâre a Guvernului sau prin hotărâre a autorităților deliberative de la nivelul administrației publice locale, după caz, va fi valoarea cea mai mare dintre prețul de piață determinat prin raport de evaluare întocmit de evaluatori persoane fizice sau juridice, autorizați, în condițiile legii, și selectați cu respectarea legislației în domeniul achizițiilor publice, și valoarea de inventar a imobilului.*

Mai mult, prin *Legea nr. 239/2007 privind reglementarea regimului juridic al unor bunuri imobile aflate în folosința unităților de cult, cu modificările ulterioare*, a fost promovată o soluție legislativă similară referitoare la transmiterea proprietății unor imobile. Cu toate acestea, la art. 41 din lege au fost instituite anumite garanții referitoare la imobilele dobândite prin mecanismul reglementat.

De asemenea, relevant sub aspectul protecției dreptului de proprietate publică este și faptul că legea anterior menționată nu obligă titularul acestui drept să transfere bunul imobil în proprietatea unității de cult solicitante, care l-a deținut în folosință gratuită, ci oferă opțiune în acest sens. Or, prezenta inițiativă legislativă nu conține dispoziții care să ofere anumite garanții cu privire la transferul de bunuri.

În plus, prin intervenția operată doar asupra art. 13 alin. (4) din *Legea nr. 341/2004*, ce vizează doar modificarea modalității de deținere a bunului, fără a reglementa și condițiile în care urmează a avea loc transferul se creează *premisele unor vicii de neconstituționalitate* în raport de art. 1 alin. (5) din *Constituție* în ceea ce privește exigențele de claritate și previzibilitate ale normelor legale. Distinct de cele arătate, arătăm că maniera de reglementare propusă prin prezenta propunere aduce atingere și *principiului neretroactivității* consacrat de art. 15 din *Constituție*, dat fiind că dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta, iar dispozițiile asupra cărora se intervine se raportează la data intrării în vigoare a *Legii nr. 341/2004*.

4. Astfel, așa cum am arătat, bunurile (neidentificate) aflate în domeniul public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale nu pot face obiectul „*trecerii, fără plată, în patrimoniul ...*”, iar reglementarea propusă a bunurilor aflate în domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale ar constitui *de facto* o încălcare a *principiului constituțional al autonomiei locale*.

Mai mult, în aplicarea prevederilor art. 1.345 din *Legea nr. 287/2009 privind Codul Civil, cu modificările ulterioare*⁶, referitor la îmbogățirea fără just temei, propunerea legislativă ar prejudicia statul sau unitățile administrativ-teritoriale atât cu valoarea de inventar a bunurilor imobile

(8) Predarea-primirea bunului se face prin proces-verbal în termen de maximum 30 de zile de la data încasării prețului.

⁶ ART. 1.345

Condiții

Cel care, în mod neimputabil, s-a îmbogățit fără justă cauză în detrimentul altuia este obligat la restituire, în măsura pierderii patrimoniale suferite de cealaltă persoană, dar fără a fi ținut dincolo de limita propriei sale îmbogățiri.

vizate (dar neidentificate - vezi *Decizia CCR nr. 1/2014*), cât și cu valoarea chiriilor neîncasate din partea persoanelor juridice de drept privat vizate de prezenta inițiativă legislativă, calculate de la data aplicării acestei facilități.

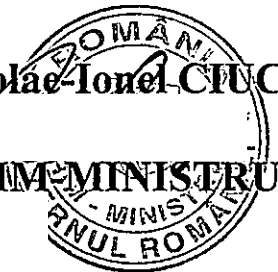
5. Potrivit prevederilor lit.a.) alin.(1) al art.31 din *Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, în lipsa prezentării necorespunzătoare a elementelor de motivare, pot deveni incidente considerentele *Deciziile Curții Constituționale nr.139/2019 nr.564/2020*, în cuprinsul cărora *Curtea Constituțională* a reținut că „motivarea formală, fără o temeinică fundamentare a legii criticate, afectează calitatea și predictibilitatea sa, cu consecința încălcării prevederilor art.1 alin.(5) din Constituție”, iar „fundamentarea temeinică a inițiativelor legislative reprezintă o exigență impusă de dispozițiile constituționale menționate, întrucât previne arbitrariul în activitatea de legiferare, asigurând că legile propuse și adoptate răspund unor nevoi sociale reale și dreptății sociale. Accesibilitatea și previzibilitatea legii sunt cerințe ale principiului securității raporturilor juridice, constituind garanții împotriva arbitrarului, iar rolul controlului de constituționalitate este de a asigura aceste garanții, opuse oricărei intervenții legislative arbitrare”.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Nicolae-Ionel CIUCĂ
PRIM-MINISTRU

Doamnei senator **Alina-Ștefania GORGHIU**
Vicepreședintele Senatului